

مجله علمی و ادبی

محل مطبعه و اداره :

جفال اوغلندده امنیت

صندوغی جوارنده

شنکول یقوشنده

۲۲ نومبر

اخطار :

مسلکمه موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمه یین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست ، و بالخاصه احوال و شئون اسلامیه بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

درسعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

بشنجی جلد

۹ صفر پنجشنبه ۲۷ کانون ثانی ۳۲۶

عدد : ۱۲۷

احد بعدی [۱] . سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم [۲]
يقول ان من [۳] اشراط الساعة ان يقل العلم ويظهر الجهل
ويظهر الزنا وتكثر النساء ويقل الرجال حتى يكون للخمسين
[۴] امرأة القيم الواحد .

[۱] دیگر روایتده (لا یحد حکم غیری) . [۲] دیگر روایتده (سمعت
النبی صلی الله علیه وسلم) . [۳] دیگر روایتده (يقول من اشراط ...) .
[۴] الله کی بخاری نسخه لنده یالکز بلام ایله (الخمسین) .

۷۳ - هربت شریف

عن ابن عمر رضي الله عنهما قال سمعت رسول الله صلى
الله عليه وسلم يقول [۱] بينا انا نائم آتيت بقدر لبن فشربت
حتى اني لارى الرى يخرج في اظفاري . ثم اعطيت فضلى
عمر بن الخطاب . قالوا فما اولته يا رسول الله . قال العلم .
[۱] دیگر روایتده (قال) .

سلامت منیت

اسلامك ماهيتي

هانكى بليغ ناطقه پرداز واردركه اسلامك عظمتي حقنده سوزه
باشلاسون ده نهايت عجز تامندن دولاي مجبور شكائت اولسون، حوصله
بيانه اينك درجه لرندن بك متعالی اولان بو مقام علويك حقتي
ويرمكه كي نقصان ظاهري كورمسين ؟ هانكي بيوك حكيم واردركه
بودين قويمك كوزلري قاشديران بدايعي تصويره قالقيشسون ده كنديني
بو بحث بي كرانده راجل كورمسون ؟ « ولوان مافي الارض من شجرة
اقلام والبحر يمد من بعد سبعة اجار مافدت كلات الله . »

هم ازلي هم ابدی اولان بولا هو قوتی قوانینك سرائر احكامنی
آكلامغه ، آكلامغه ظفرياب اوله بيلمك ايجون انسانده نه عالی برقریحه ،
نه واسع بر عرفان ، نه عظیم بر اطلاع بولمق لازمدر ! و اوقوانينك كه
اوزرندن دورلر ، عصرلر دورميسوب كچورده اوينه اولديني كي
دوريسور ، هم بيلمور ، باشلانقجه طراوت نوجوانيسي آرتيور .
زمان بر طرفدن اونك دوش نازنينه لباس تجدد كيديريور . عصردن
عصره ، نسلدن نسله بر يادكار مخلص اوله رق قالييور . عظمت شائنده
جناب حق كيمارك بصيرتتي نور عرفانله تنوير ايتمش ، كيمارك آسمان
فكرنده حقيقت كوشلاري طلوع ايتدير مشسه آنجق اونلر تقدير
ايد بيلور . « وتلك الامثال نضر بها للناس وما يعقلها الا العالمون . »
علمي كنديمزه نصير ، عقلي ظهير اتخاذايدرك تمام حریت ايله ،
كمال استقلال ايله سويلرزه : اسلام انسانلرك محضا اورايه وارمق
ايجون بارادليني ، فطرت بشر خصيصه تحري به محضا او نقطه بي

سزه اويله بر سوز سويليه جكم كه بنندن صوكره هيسچ بر كيمسه
اوني سزه سويليه جكدر : رسول الله صلى الله عليه وسلمندن ايشيتدم
بويوروردی كه : « قيامت علامت لرندن اولمق اوزره علم آزاله جقدر .
جهل چوغاله جقدر ، زنا شايع اوله جقدر . قاديئلر (ك مقداري)
كثرت ، ار ككار (ككي قلت بوله جقدر . بر درجه ده كه اللي قاديئك
يالکز بر باقاني اوله جقدر .

۷۳ - ترجمه

(عبدالله) بن عمر رضي الله عنهما نك شويله ديدكي روايت اولونيور :
رسول الله صلى الله عليه وسلمندن ايشيتدم ، « اوقوده ايكن بكا
بر قدح سود كتورديلر . او قدر ايجدم كه قانيقلق (آثارينك) تا
طيرنا قلمندن صيزديغني طوييورم . (ايجدكن) صوكره آرتيغني
عمر بن الخطاب ويردم . « بويوروردی . « يا رسول الله ! بوني نه ايله
تاويل ايتدك ؟ » ديه صورديلر . « علم ايله . » جواني ويردي .

بولمق ايجون مظهر اولديني درجه علياي كالدر . دها دوغريسي
اسلام انسانيتك اوغايه آماليدركه بشر كنديسي ايجون اقصى
اماني ، تكملی ايجون منتهای مراتب اولمق اوزره هب اوني آرا مقله ،
هب اوني آراشدير مقله مشغولدر . ايشته انسانيت لاينقطع طوردن
طوره كير ، دوردن دوره انتقال ايدر . هب او صعب المال اولان
غائبی بولمق ايجون اوغراشير دورير . بر كرده اوني بولسه آرتق بتون
آزولرينه وداع ايدرك صميمي بر حضور قلب ايلنده ابد ياشايه جق .
اوت اسلام حكمانك وارمندن هلاك اولدقلى ، علمانك
ماهيتي ادراك ايدمندن بايمال فنا اولوب كيتدكلى اوغايه كالدر .
اسلام او قانون اقوم ، او نظام اعظمدر كه حيات قائيه وسرمديه ده كي
سعادتلريني تأمين ايتسي ، هر ايكي عالمده كي حاللرينك مدار صلاحی
اولسي ايجين شو آواره بشره جناب حق طرفندن احسان بيورولمشدو .
همده اديانك خاتمهي ، زمانك افسر سعادتق اولمق اوزره عقل
انسانينك دوره منتهای نمايه رسیده اولديني بر وقتده احسان
بيورولمشدر ؛ تاكه انسانلر آره سنده حق ايله ناطق ، عدل ايله
حاکم بر حجت الهیه اولسون ، بزه شاهراه هدايي علناً كوسترسونده
نيك وبدی تمیز چاغنده بولگان انسان ايجون آرتق او حجت
قاطعه بي ترك ايتمه سبب بولنه ماسون ؛ ابطاله قدرت تصور
اولنه ماسون .

اسلام بر ديندر كه علوم طبعيه دن او علوم اربابنك خبري اولمق سزين
بر جوق خدمت كورمشدر . بناء عليه نصوص كريمه سنك ساحه عقليه
كمال وضوح ايله جولاني شعاع شمسك صفيحه آب اوزرنده كي
جريانندن دها قولايدير .

انصوص قاطعه‌لری آ ز زمان صکره - بر جوق آمال واغراض شخصیه عوارضه اوغرایه‌رق - تحریف ایدیلور . ظلمات مفاسد آره‌سنده کاهیجه لمعان ایدن بو ستاره نوار سعادت بر مدت صکره ینه افول ایدیلور .

تاریخ انسانیتی ایشته بویه هپ محنت وجفا لوایحی ، حزن و کدر و حقد مضمر تصاویری اشغال ایدیلور . انسان بونلری کورونجه عادتاً بی نوعندن استکراه ، حتی کندیسندن بیله نفرت ایده‌جکی کلیر . لکن نظر امعانی بر آزدها اعلا ایدوبده تاریخ نوع بشره دیگر بر جهندن باقلسه بونجه انسانی ، بونجه مشاق واضطرابات حیاتیة اجتماعیة آره‌سندن - دوجار اولدینی نواب مهله‌کیه رغماً - ایلرویه‌طوغری - سوق ایتک شانندن اولان دیگر بر قانون لایتغیر حیاتینک موجود اولدینی و بونجه صیقتیلرک هپ او قانونک تأثیر ترقی بخشاسیله حصوله کلدیکی ، شرفه ، علومنزله ، بلا مزاحم نائلیت قوانین ثابته خلخته منافی بواندینی مشاهده ایدیلر . مرکز پست سحطیتدن اوج رفیع تحقیقه چیقلسه وهله اولاده نظره چاربان او کشمکش تدافعلک ، هپ او قانون عظیم ترقینک آثار و افاعیلنه تابع درجه ثانیه‌ده‌کی قانونلرک تأثیریه وجوده کلدیکی ، « صو بولانمده‌دن طورولماز » مصداقنجه‌ساحه عالمک متبادیاً بو صورت فجیعده صارصلسی هپ انسانلری اخلاق و عاداتی تعدیل ایتک ، اخلاق بهیمیه‌لرنده‌کی حث و شرقی تطهیر ایلیمک حکمتنه مبتنی اولدینی تبیین ایدر . بو حقیقت - خصوصاً بو عصرده - اعتراض کورتورمین مواد ثابته‌دندر . ارباب فکر و نظر بوسوزی تصدیقه اعلا تردد کوسترمزلر . وهله تصدیق ایتیمینی منافی احتیاط عد ایدنلرده بر آ ز استقرا ایلنه اولکی زمره‌یه التحاق ایدرلر . زیرا ادوار تاریخیه‌نک هر برنده عالمک باشنه چوکن سیاه بلای مصائبدن هر هانکیسی تدقیق ایداسه نتیجه‌سندن حاصل اولان منافع مادیه و معنویه‌نک اولکی ابتلالری اونوتدیره‌جق مرتبه‌ده اولدینی تعین ایدر و او مصائبه قارشو بر آ ز اول سرشکک تألم دوکن کیمسه‌یی بالضروره مسرتلره غرق ایلر .

بز بو مختصر اثرده تأثیر افاعیلله انسانی ظلمت جهالتدن روشنسرای انوار مدنیه سوق ایدن بوکی وقایع اجتماعی‌بی‌بالطبع تدقیق ایدمه‌جکیز . عریض و عمیق تتبعاته لزوم کوستره‌جک اولان بوقیلدن مواد ایلله اشتغال ایتسه‌ک احتمال که حد املاله واره‌جق تصدیع‌اتمزله - صغیرالحجم بر اثر یازمق حقه‌ده‌کی - ایلک نیتیزی جوزمش اولورز . شوقدرکه‌عامه نوع یشرک کرک افرادی ، کرک هیأت اجتماعی‌سی‌بیننده‌کی بو تدافع و تنازع حقوق و منافعدن بحث ایتک ، مسائل عظمای اجتماعیه‌یی بر نبذه‌جک اولسون سرمایه‌مقال ایلیمک حقایقی نظرلرده تجسم ایتدیره‌جکی وادله و براهین اقتضایه‌مزی ده‌ها زیاده تنویر ایده‌جکی جهته بوکی شیلردن علی طریق الاختصار بحث ایلیمک مناسب کورورم . شویله که : انسانک اکل و شرب و مسکن کی ضرورات حیاتی‌ه‌دن صکره‌ک زیاده حس ایتدیکنی احتیاج مبهم بی نوعندن برقسمی ایلله برابر یشامق ، حاله اجتماع و تمدنیه اوقاتکسذار اولمقدیر . انسان بر

تجاربک دلالتیه تأید ایتمش هیچ بر قاعده ، حواسک ، قوای مدرکه‌نک شهادتیه تأسیس ایلیمش هیچ بر نظریه یوقدرکه انسانیتک ترقیسنده ، بنای مدنیتک تحکیم و تزیننده اثری کورولسونده صکره اوقاعده ، یاخود او نظریه آیات قرآنمده‌دن ، احادیث نبویه‌دن برینک عکسی صوتی اولسون .

برحاله‌که اونلری کورن علمای ارضک شان انسانیتی اعلا اوغورنده کوسترمکده اولدقوری جد و اجتهاددن غرض دیانت اسلامی‌ه‌نک حقیقته تجربی محسوس حجتار اقامه ایتکدن بشقه برشی دکدر ، ظن ایدر . « ستریم آیتنا فی الآفاق و فی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق اولم یکف بر بک انه علی کل شیء شهید . »

شوملاحظه‌لره استناداً دیه‌بیلرزه هانکی طریق ایلله اولورسه اولسون قوت اسلامی ییقمق ممکن دکدر . زیرا اونی ییقمقله مدنیت انسانیه‌یی ، روحک ترقیات معنویه‌سنی ییقمق میدانده‌کی علمی ، عملی یوقدر نصوصی ، دستاویز محو ایتک ، انسانلری ایلک ادوار وحشت و جهالتیه ارجاع ایلیمک آره‌سنده هیچ فرق یوقدر . بو ایسه بتون کائناتک ال اله ویردکری حالده بیله‌باشه چیقارامیه‌جقوری بر ایشدر . « یریدون ان یطفؤا نور الله بافواهم ویأی الله الان یم نوره . »

اولله ایسه عصر حاضر مدنیتده‌کی قوانینک دیانت اسلامی‌ه‌ده‌کی اصوله نسبتله کونشک یاننده‌برلمه ، دکزک اوکینده برطامله مشابه‌سنده قاله‌جغنی بحوله تعالی اثباته شروع ایدم .

شیمدی بومقصده وصول ایچون الک کس‌دیرمه یول اولاد مدنیت حاضره‌نک اساسلرینی سویلیمک ، صکره بواساسلرک اصول اسلامی‌ه‌دن برجزء بولندیغنی کوسترمکدر .

—۷—

مدنیتک الک بیولک قانونی

هیأت اجتماعی‌ه‌نک وجوده کلدیکی کوندن اعتباراً تاریخ عالمک تفصیلی آراشدیرر ، نظر امعان ایلله تأمل ایدرسه‌ک انسانی حیرتله ، دهشتلر ایچنه القا ایده‌جک بر طاقم وقایع مؤلمه‌نک یکدیگری‌نی متعاقب پیشگاه تدقیقمزدن کچدیکنی کورورز . بر جوق حرب فاجعه‌لری ، مصائب لوحه‌لری ، مفاسد اخلاق نمونه‌لری برر برر تجلی ایدر . حرص و طمعک ، شهوات بهیمیه‌نک درلو نفاق و وحشت کسوه‌لرینه بورونه‌رک قانلرک دوکولمه‌سینه ، چوجقارک یتیم قالمسینه ، خانمازلرک سونمسه سبیت ویردیکی ، دائماً عالمده تغیر ناپذیر اولان یشامق ایچون دوکوشمک ، بوغوشمق قانونی اجزای حکم ایلدیکی ، الحکم للغالب قضیه‌سنک جمله اقوام و ملل بیننده بحسب الفطره مرعی و جاری اولدینی کورولور . عالم انسانیتک من‌القدیم چکدیکی بو جفا‌لره قارشو یالکیز بر آه سرد چکیلور . یالکیز آره صره بعض اقوامده - مستثنی اوله‌رق - سعادتک عرض دیدار بشاشت ایتدیکی ، شرابع الهیه‌نک حکمفرما اولدینی ، اوقات و اماکنده بو بار ثقلت بخشای بلیاتک تخفف ایتدیکی اکلاشیلر . لکن هیئات بو شریعتلره جوق زمان اتباع ایدیلور ،

طرفدن بحسب الفطره آزاده سرانه بر معيشتی ، هيچ بر قيد ايله مقيد اولمايی ، مختاريت افعالده هيچ بر موجودك زبته تحكمنده قالمایي آرزو ايدر . ديكر طرفدن ده بومعشت آزاده سرانه يك آز زمان ايچنده محويي انتاج ايدجكني بيلديكي ايچون احتياجات حياتيه سني تهوين ايتك ، مدت بقاسني ده ازياده تمديد ايلمك ايچون بو ميل فطري سني تعيين ايتك ، حريتك بر قسمي فدا ايلمكه ، عجز ذاتي سني بر هيت اجتماعيه التحاق صورتيه تلافی ايتككه لزوم كورور . بوندن طولاييدر كه علوم اجتماعيه ايله اشتغال ايدن حكما انسانك كنديسنه رغماً اجتماع و تمدنه آيشمش اولديغنه متفقاً حكم ايتكده درلر . انسان يمكن ، ايچمكدن ، بر قوغوقده بار يئمقدن نصل مستغني اوله مازسه افراد بني نوعدن بر جماعته التحاقندن ده ايله جه مستغني اوله ماز .

تاريخ بشرك نقش ايتديكي الواح شور و فتن ، كتب سيرك ديده ابتصاره عرض ايلديكي وقايع هپ بو ايكي خصلت بشريه نك ، بري ذاتي و طبعي ، ديكر عارض و ضروري اولان بوايكي حالت انسانيه نك ندافعنندن ، هر برينك نصاب لايقي صورت معقوله ده تحديد ايديله مه .

مكدن نشأت ايلمشدر . افراد نوع بشر بيننده كوريلن و كوريله جك اولان تفاعل و تعارض هپ بوايكي حالت متضاده بيننده مركز اعتدالي بولمقدن عبارت اولان غايه املي تعقيب كي بيوك بر سببه مستنددر .

تاريخ عالمده كي حادثاتك كافه سي معيشت سربازانه نك قواعديني مقام انسانيه لايقي اوله جق وجهله تحديد ايله حالت اجتماعيه نك انتاج ايلديكي تفریطاتي بردائرة مقبوله يه ارجاع ايچون وقوعه كلشدر . عالم انسانيت حالا بوايكي قاعده بيننده كي حد فاصلي بوله بيلمك ايچون بيك دورلو كشمكشدرله داغدار اولوب طور مقده در . شو قدركه شو صوك ايكي عصر مدنيت ايديلن عظيم فداكارلقلر سايه سنده بوحد فاصله تقرب خصوصنده قرون واعصار سالفه يه تفوق واختيار اولئان مشاق و متاعب جانفرسا نتيجه سي اوله رق فضاي مدنيتيه عقللره وله ويرز بر سرعت خارق العاده ايله پروبال آجق خصوصنده ديكر لرندن تميز ايدر .

علوم اجتماعيه اربابنك كافه سي ، بو كون آوروپا و آمريقادا كورديكمز آثار ترقی و تمدن هپ موضوع بحثمز اولان نقطه اعتدالك سمرنزل سعادت آورينه يا قلاشمق ايچون بذل اذعان و جان ايدرك اختيار ايديلن كلفتك يكانه ثمره سيدر ، ديمكده متحداللساندرلر .

آوروپا خلقنك جانلر فدا ايدرك ، بر چوق قيمتلي ماللر تلف ايدرك ، بر برينك قاني دوكره بونجه اعصار فترتن صكره آنجق ساحه قربنه يناشه بيلديكي بو نقطه اعتدال و سعادت عجا بز مسلمانلردن يك اوزاقيدر ؟ آنك يوزندن كوكلرده آرادينمز شاهد نازنده ترقی ياني باشمزه دكليدر ؟ اونی اوزاقلرده آرايوب طور مقده معنی نه ؟ او بزم آوو جزك ايچنده درده احقر كي يوزينه باقهرق استفاده ايدميورز . اونعت سعادتدن بهره ياب اولق ايچون آوروپا ليلرك چككمكه مجبور اولدقلري زحمتلرك هيچ بري چككمكه احتياجز يوقدر . اوكا تعلق ايدن حقايق و تلقينات دينيه ذاتاً همزك محفوظيدر .

يا مديغمز ، يا مقيدن اوشنديكمز بر شي وارسه اوده يالكز بيلدكر مزي ،

بلله دكر مزي تدبر و تأملدر . دين مينمرك بزه تلقين ايتديكي او حقايق علويه يي جز نيجه دوشونسه ك ، موحينه عمل ايتسه ك آرزمان ايچنده غربه يتشير ، سرعت ترقيمزه عالم مديني ايكنجي دفعه اوله رق حيران ايدرز ، عادتاً دهشتلره القا ايدرز . معلوم يا ، ينه بو تلقينات دينيه مزي بوندن اون اوچ عصر اول يكرمي اوچ سنه لك بر مدت قليله ظرفنده تاريخ انسانيتيه نظراً لمحة البصر دينلرك بر آن سريع المرور ايچنده قوم عربي حال وحشتدن اقصى مدنيتيه ايصال ايدرك روي زمينك اك بيوك ، اك قوي حكومتلري اولان روما ايله ايراني او قوف ، چوروك مدنيتلريه برابر صارصمش بيقمشدي .

موسيو « ويو » نك « سعادات دنويه نك انك طائليسي » ديه ياد ايتديكي ، موسيو « باستيا » نك « هر درلو ترقيات بشريه نك اصل و اساسي » ديه مدح ايد ايد بتره مديكي ، شاعر شهير « ويكتور هوغو » نك « روح انسانينك هر حالده تنفس ايتسي واجب اولان هواي صاف سعادتدر » طرزنده تحديت محاسني ايله ترنم ايلديكي بو مركز اعتدال ندر ؟ هر درلو قيوددن بالكليه آزاده ، هر درلو روابطن منفك اولماقيدر ؟ خير . بو سرحد افراطدر . حريتك بودرلوسي بزه لازم دكل . بو حريت حيوانلره مخصوص اولوب آنلر بوندن طولايي هيچ بروقده محسود مزي اوله مازلر . بزم آرادينغمز ، بتون فلاسفه اقوامك تحري ايتديكي سربستلك انسانك كافه خصائص مرقبه سني بلا مانع ولا مزاحم استعمال ايدم بيلمسندن و جمعيت بشريه اعضاسندن برينه سائر لرندن كله جك ، ضرراتي منع ايدجك بر شريعت عادليه تابع بولنمسندن عبارتدر . كروه عقلانك روي زميني مسكن اتحاد ايتدكلري كوندن بري تعقيب ايتدكلري ، حال اصلي معتدل و مقبوله ارجاعه چالشدقلري حريته ايشته بودر . حكم و قضا ، عدل و بقا دائماً سيف و سنانك كسكين اوچلرينه مربوط اولديني ازمنه قديمه دن صكره شكل و صورتني بستمون دكيشمكه برابر ينه آرانان سربستتي افراد بشرك ماهيتي بودر . دائماً ايسته نيان بر شريعت عادله نك اغراض و آمال بشريه نك فوقنده اوله رق عموميه اجراي احكام ايلمسيدر .

بزبوماده مهمه يي قواعد جليله اسلاميه تطبيقي ايتزدن اول — تقاضيل مسئله يه اولندن آخريته قدر قارئينمزي واقف ايتك ، ملل متمدنه نك بوبايده نه كي قواعد اساسيه وضع ايتديكني آكلاته بيلمك ايچون — بركرده نائل مرام اولق امنيه سيله نوع بشرك ابتدای خلقندن بري نه يولده چالشديغني آكلاته جغزكه مباحثمز بر صورت معقوله و مطرده ده يكديكريني تعقيب ايدم بياسون .

— ۸ —

حريتك حداعتدالي بولنجه قدر انسانلر نصل چالشدي ؟

انسانك فطره حيات سربازانه يه ميال اولديغني مقاله سابقه ده ايضاح ايلمشديك . في الحقيقه انسان اوزرنده شدت تاثيري مشاهده اولدن حسيات جليله دن بري ده بودر . بوندن هيچ بر فرد استثنا ايديله مزي ، مكره ن و قيله اكثر اقوامده مشاهده اولنديغني اوزره —

صفت وجدانی نور بصیرتی اطفال ایده جک کدورات او هام و ظنون باطله ایله اخلاص ایتیمش اولسون . شوقدر وارکه حریت . خیرانات دیمک اولان بو حیات ، ربازانه انسانک آنجق اجتماع ایله منافع و فوائد عظمایی ساحه حصوله کله جک بر جوق خصائص عملدن ساقط قیله جفتدن بو خصائصی اعمال واستعمال ایده بیلیمک اوزره سر بستلکک بر قسمی نهاد ایتیمک انسان بالضروره مجبور اولمشدر . لیکن بر اداره مجتمعه آلتیده ایتیمک حیوان کی سر سری کز مکدن اولی اولدینی بالتجربه ثابت و ترقی نوع بشر بوکا منوط بولندینی بر امر غیر منکر اواقعه برابر یینه هر فردده آزچوق موجود اولان حب تعالی و تسلط بر طاقم سوء استعمالاته میدان آچهرق حالت افراطک سیثاندن رهایاب اولان اقوامی درکه قریطه ایندیرمشدر .

انسان انسان اوله لی بوقیلدن سوء استعمالات اکسک اولماش بونیل مقصد ایچون هر درلو وسائطه مراجعت ایدلشددر . بو وسائطک الکتولیتیسی حسابات و حساباتک الکتولیتیسی و پایداری حس دیانت اولدیفندن عالم بشره تسلط ایتیمک آرزوسنده بولنانلر اکثر ادیانی مقصد و املرینه کوره تحریف و عقول ناسی تغلیط ایدهرک قلبلرینی الله ایتیمک ایچون نصوص اصلیه یی تبدیل ایتیمشدر . عالم انسانیتک قلبنه الکیزاده حاکم اولان و بناء علیه بو حاکمیتی سوء استعمال ایدهرک نوع بشری شهره ترقیدن الکیزاده آلیقویاز رؤسای روحانیه اولمشدر . بونلر عقل بشرک الکیزاتی حرکاتنه وارنجیه قدر نظر دقتدن دور طوتمازلردی . ایچنه دوشدیک کی کرداب هلاکدن تخلیص نفس ایچون بر آرزو دیرندیمی؟ در حال اوکته دین نامه درلو یالانلر اختراع ایدهرک اوحرکتک اوکته سد چکرلر ، قوه عقلیه یی اورکوتورلر ، طوته جفی یولی شاشیرتیرلردی . بوشاشیقینغله جاده استقامتی بر اقوبده صاغه صوله طاوراندیمی؟ کونک برنده او بولندنده حقیقته مطلع اولور قورقوسیه یینه اوکته کچهرک یورو مکدن ، ایلرولمکدن منع ایدرلر ، ایچنده بولندینی کرداب هائله تکرار القا ایدرلردی .

بو حال عصرلرجه دوام ایتدی . بومدت مدیده ظرفنده سوز دایما مقام ریاستی احراز ایدن اشبو مضلین نوع بشرک سوزی ، ونهی دایما اولنلرک امر ونهی ایدی . لیکن بو حال اوزون اوزون نقرنلر دوام ایتیمکه برابر یینه عاقبت چار و ناچار تبدیل ایتدی . قوانین حاکمه وثابته ترقی انسانی احوال مذلتده چوق زمان ده ابقا ایدهمیه جکدی . انسانلر یواش یواش سلاح دیانتله امر ونهی ایدانحصاره آلان اور رؤسانک سوزلرینی دیکله مامکه ، کوستردکری شدتلره ، ایتماع ایلدکری تهدیدلره رغماً یینه عقل سلیمک تنویر ایلدیک کی طریق صوابی تعقیبه باشلادیلر دیانت حقه ک نور هدایتی اطفال ایدهرک عالی ظلمات جهالته دوشورن ، ایکی کونلک بر حیات متوقفه ایچنده کورلنش قلبلره حکمفرما اولمق ایچین تعلیم ضلالت ایدن بو کروهک سوزلری غیر مسموع اولدینی کوندن اعتباراً بشریت اوقدر سرعته ترقی ایتیمکه ، اوله خارقه ل کوسترمکه باشلادی که پیشگاه عظمتنده وقف انظار ایدنلرک عقلی طورور . قید استبعاد

رهایبندن تخلیص کریبان ایدلمکه باشلاندینی کوندن بری اوروباده بری سیاسی دیکری دینی ایکی هیئت اداره ظهور ایتدی . بو اداره بیننده بالطبع تحدت ایدن نزاعی آکلاتمق نیجه جانلرک تلفنه باعث اولان داعیه تفوق کشمکشلرینک دهشتنی انظار قارینده تجسم ایتدیرمک ایچون جلدلر طولوسی یازی یازمق اقتضا ایدر . نهایت بو صوک ایکی عصر مدینه اقوام متمدنه ک بعضیسی ربه دیانتدن — تعبیر دیکرله ارباب دیانتک نیجه تسلطندن — رهایب اولدینی کی اوبر هیئتک ده مناسبتسز احوالندن تخلیص کریبان ایلدی . ترقی حقیقی ایچون مطلوب اولان نقطه اعتداله آرتق تقرب ایتدی . ایتدی اما نه دن صکره؟ بویله بر نتیجه آنجق ناصیه غبرا عوارض هریم ایله سر سفید اولدقدن ، زینت شیخوختی خون ناحق ایله بویادقدن صکره استحصال ایده بیلدی . آرتق عصر مدنیت علمایی سر مست مسرت اولهرق جلدلر طولوسی کتابلریله بو نعمت جبریه مد ایچله ترنه ، وباشلرینه کلن اولکی مصائب هب رؤسای دینه علی العمیا اتباع و انقیاددن ایلری کلدیکنی دوشونهرک ساقفه سرمستی ایله یلان یا کلس — هیچ برینی تفرقه لزوم کورمکسزین — کافه ادیان هر طرفدن تعرضه باشلادیلر . بوکا دائر اوقدر چوق یازی یازدیلرکه ملیونده برینی بوراده ذکر و ایراده قدرتمر مساعد دکدر . کندی دینلرینک آرتق محو و انقراض یولی طوتدیفندن استدلال ایدهرک کافه ادیانی اضمه حلال ایلتهدید ایدورلر . لیکن نه دن صکره نه فائده که بونعمت عظمای سعاده نائلیتله — اوروبادیچور جهالت ایچنده یووارلاندینی زمانلرده نور هدایتی شمس تابان کی اطراف عالمه پرتو نشار اولان — دین اسلامه تقرب استعدادینی اکتساب ایتدکلرینی بیلیمورلر .

دین مبین اسلام بتون ربع ، سکونک ایران ایلروما کی ایکی دولت عظیمه یه فرمانبر اولدینی بر عصرده ظهور ایتدی . شمعنه نظر ربای اسلام اوتارنخلرده حاکم عالم اولان بو ایکی مدنیتک فروغ عظمتی سوندورمک اوزره ، سعادت حقیقته ک خدان بی امتتانی بتون ساحه غبرایه یایمق اوزره مشرق بطحادن تجلی ایتمشدی . بو ایکی مدنیتی برکزه کوز اوکته کتیرلم . برنجیسی غوائل داخلیه و خارجیه ایله ذاتاً صارصیلوردی ، بنیان شوکتی — متانت صوریه سنه رغماً — ذاتاً ییقلمق اوزره بولنیوردی . ایکنجیسی ایسه دبدبه شکوه وسطوتی هنوز غائب ایتماش ، عظمت سابقه سنی محافظه ایتیمش ، اقوام مجاوره یی متصل نعره تهدیدیه تیرتیروردی . مملکتلری ضبط ایدوردی ، حاصلی مدنیت سابقه سی هنوز پایدار ایدی . لیکن بومدنیت نصل بر مدنیت ایدی؟ لاروسک انسیقلو پدیسنی آچلمده اوقویه لم . باقکزه نه دیور؟

« رومالیرک قوانینی نصل شیلر ایدی؟ بونلری اجمالاً سویلمک لازم کلیرسه دیرزکه بونلر قانون شکننه بورونمش وحشت وقسوتدن بشقه برشی دکلدی . رومانک شجاعت ، جنسکاورلک ، تبصره ، انتظار مپورلک ، وطنه محبت کی فضائل اخلاقیه سی ایسه عینیه خیرسزلرک حیدودلرک فضائله نمائل ایدی . وطنپرورلکی ایسه لباس وحشتی اکتسا ایتمشدی . بر صورتده که رومالیرده ماله صوک درجه ده حرص و محبتدن

اجانبه قارشو نهایت مرتبه ده کین و خصوصیتدن ، السانه یا قیسان شفقت و مرحمت حسندن بالکلیه محرومیتدن بشقه برشی کورولمزدی. روما دهکی عظمت و فضیله کلنجه یالکیز اقطار عالمده ظلم ایتمکدن . قلیج صالامقندن ، اسیر حرب اولانلری تعذیب ایتمکدن ، اسیرلری حیوان کی استخدام ایلمکدن ، معصوم چوققلره عاجز اختیارلره ظفر عربهلری چکدر مکدن بشقه برشی دکل ایدی .

بومناسبتدن بالاستفاده بوسوزلری نقل ایدیشمز محضا اسلامک ایلک دوره تجلیسنده بیوکنده مدنیته نه مرکزده اولدیغی قارلره آکلامق واسلامک ایلروده ذکر ایده جکمز اومتین ورصین اساسلرندن هیچ برینک بعض عقول قاصره اصحابک ظن ایتدیکی کبی - اوله سائر مدنیتردن اقتباس ایدنامش اولدیغی اثبات ایلمک ایچوندز . یالکیز بوقدرلهده اکتفا ایده جک دکلز . مباحث آتیدهده بو دعوامزی اوروپا اساطین علماسنک سوزلریلهده اثبات ایده جکز .

اقوام متمدنه نک ترقیات عقلیه و اخلاقیه لرینه اساس اولق اوزره سربستی مطلق ایله لوازم سیئه اجتماعیته حد اعتدالنه نه صورتله واصل اولدقیرنی واکثر حکمانک بو نقطه اعتدالی کافه ادیانک نصوصنه منافی ظن ایدهرک بر مستقبل قریب ایچنده بونلرک بالکلیه منقرض اوله رق آنلرک یرینه انسانی ساحة سعاده ایصال ایچن علوم و معارفک قائم اوله جغه حکم ایله کلرینی بالاده ایضاح ایتشدک . بز ایسه اسلامک بو صنف حکمانک مدار مفخرتی اولان ، عالم غربی انحطاطدن قورتاران بوسعاده منافی اولق شویله طورسون محتوی اولدینی بوقیلدن سمادات شمیدی به قدر اوروپاده حاصل اولانلره قیاس ایدیلرک اولورسه حقیقتک خیاله نسبتی قدر فرقی اوله جغنی ادله حسیه ایله اثبات ایده جکز .

بوکونکی کونده عالم مدنیته بو قدر شعشه وجلالتله احاطه ایدن بو بنای عظیم سعادتک دعائم وارکانی اوج شیرکه بونلرثبات واستقرار پیدا ایتدن او بنای رو بقدر معظم وجوده کلامشدر . بونلرک برنجیسی خصائص نفسیه نک قیود مزینجه ایله تحدید ایدلماسی ، ایکنجیسی قوای عقلیه نک احسن صورتله استعمالی ، اوچنجیسی علوم و معارفک بلا مانع نشر و تعمیمی .

بو اوج اساسک هر برندن علی وجه الاجال بحث ایدهرک بونلرک قواعد اسلامیه نک بر قسمی اولدیغی اثبات ایدلم .

[بوهفتهده (دین ایله علم) (دین نه در؟) مقاله لرینی کچوروز . اولکیسی صراطک (۲۰) ایکنجیسی ده (۲۳) نومرولی نسخه لرنده مندرجدر .]

صراط مستقیم جریده معتبره سنه

محترم مدیر بک افندی

اسمنک مدلولنه خاص اولان ، جدیت مندرجانیله تا بدایت انشارندن بری طوبدینی مسلك مستقیمنی محافظه ایدهرک افراداتی تنویرایلین صراط مجموعه سنک دین مبینمزه و مملکته سبق ایدن خدمات برکزیده سنک هر زمان تقدیرخوانی اولقدن کندی الهم . دقایق حیات اسلامیه بی ، بتون معالیات دینه منری واقفانه بر صورتده تحلیل ایدهرک بر قسم سفسطه پردازان خلقه ویردیککیز درسلا او بودلیه جق بیوککلردندر . هر مقاله سی بر حکمت اجتماعی و دینغزی تشریح ایله عالم اسلامی تنبیه و ایفاظ ایلین محررات قیمتدارکز ارسنده انار

منظومه ده کی جدیت موضوعه بر نمونه نادرالمنال اولان شاعر نریه البیان محمد عاکف بیکک شعرلری اوتندن بری سوه سوه او قوربو قیمتی فضیلت در . سارینک متفرق صحیفه لرده طالعینی قالمسینه بردرلو قائل اوله منردم . چونکه بو شعرلر ، ناظمناک افاده سی کی بر عجزک کریمه سی دکل ، بلکه اکلنجه حسلرک ، اکل نافتد بر رفتک محصولیدرکه هم قائلنی هم قارشنی اغلاطیر . حیات اجتماعیته بعضاً جلیع ، بعضاً مضحک منهلرینی بتون وضوحیله کوسترن بوه صحیفه « لر ، بو قیمتدار پارچه لرک اخیراً طبع ایدلمکده اولدیغنی خبر آکجه بیلسه کز قدر سویندم .

تهذیب اخلاق و تنزیه وجدانه خادم اولان بو اثرک مطبعه کزده طبعیله شبان وطنه بر خدمت فاخره کز ده ا اولیورکه عالم عرفان و مطبوعاتمزه قارشنی کوستردیککیز بو اثر قدر شناسیدن ناشی سزی بتون قلبله تبریک ایدر و هر نه قدر بر قیمته مالک دکلسهده ، ملفوف مقاله مده صراط صحیفه سنک بر کوشه سنه صیقه سنی تنی ایله عرض احترامات ایلرم افندم . عمر لطفی

ترقیات اجتماعیته مزله تربیه عسکریه من

آره منره کی مناسبت

اجتهاد حجه شرقلرک مخصوصات اجتماعیته سیله اقوام غربیه نک خواص فکریه و حسیه لری ارسنده کلی فرقلر موجوددر . بو خصوصده اقلیمک ، معتقداتک ، تربیه اطفالک ، طرز معیشت و اجتماعک ، کورکونک تأثیراتی انکار اولنه من . محیطمزلک فیض طبیعیتدنمدر نه در ؟ شرق محصولی اولان هر شیده بر نزاهت ، بر ساده کی و بساطت موجوددر . انسانلر من ، حیامن ، اشیامن ، الحاصل بتون موجودیت قومیه من بر صافیت طبیعیه ایله تمیزجدر . بو طبیعیلکمزک تأثیریه اولق کرکدرکه نشو و نمای عضویمز ، تکاملات دماغیه مزده یولنده ، وجدانیات و اخلاقیات اجتماعیته من ایسه بر حال مکملیتدهدر ، احتراصات مدنیته نک تولید ایتدیکی فسادات اخلاقدن منزهر ، مرحمت همجنسه معاونت ، صدق و اخلاص ، علوجناب ، مباحث ، شجاعت ، قناعت ، اعتقاد و اخ کی معالی ، فضائل دینیه من ، دستورات اجتماعیته مندر . عجبا بویله مآثر عالیه ایله متحلی اولان بر قوم نجیب بو خصائل بر کزیده سنی محافظه ایتک شرطیله غربک هانکی تکاملات اجتماعیته من مظهر اوله من . ترقیات مدنیته سی اعتباریله همعیار اولان بر اقصای شرق حکومتیله بر اقصای غرب حکومتی نظر تدقیقه آلسهق نه کوروروز ؟ بریسنده فضائل متنوعه اخلاقیه ایله متصف بر قومک ترقیات اساسیه مدنیته سی دیکرنده کراهت اجتماعیته ایچنده پویان بر املتک مدنیته شکلی و صوریسی دکلکی ؟ بز شرقلر دستور ترقیاتمزی غربدن زیاده شرق مدنیتهده آراسهق معالیات اخلاقیه مزک اوباک ولککسز اولان محاسن وجدانیاتمزک سکون و حظوظاتی ایچنده ده ا متین ، ده ا اساسی و طبیعی بر ترقیه مظهر اولوروز . بو ترقیه و وصولمزک بللی باشلی اساساتندن ، عامللرندن بریسی ده فکر حجه حیات عسکریه مزدر . چونکه عسکرلکمز بر مکتب تربیتمز اوله جقدر . معارف ، صنایع ، زراعت ، تجارت ، کبی بر مملکتک عناصر حیاتی و مدنیته سنک ترقیاتی سنه لرک محصول مساعیدر . بزده رشیمه معارف قشله لر مزده آتیله جق محصولی ده